

2015.10.11 වැනි දින ධර්ම සාකච්ඡාව.

**හැරැණිම වගන්තිය :-** ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, පඨවි පිහිටන්නේ නැත්තේ, එළියේ මොකක් ද තියෙන්නේ කියලා, විඤ්ඤාණවාදයට අහු නො වී, විඤ්ඤාණවාදීන් කියන්නේ මොකුත් ම නෑ කියලා, ... එහෙම අහු නො වී ඇත්තට ම එළියේ තියෙන්නේ මොකක් ද?

**ස්වභාවික වගන්තිය :-** ඇත්තට ම එළියේ තියෙන්නේ මොකක් ද කියලා අහපුවහ ම ඔකේ උත්තරේ මහත්තෙයා, බෙදලා දක්වන්න ඕන උත්තරයක්. ඒකේ බෙදලා දක්වන එකට මූල පරියාය සූත්‍රයේ දී, ඒකේ අටුවාවෙදී අපට හම්බවෙනවා, සතර මහා ධාතු පිළිබඳ කතා ප්‍රවාහිතිය. අපි දන්න සතර මහා ධාතු සහ ඇත්තට ම පිහිටා තිබෙන සතර මහා ධාතු පිළිබඳව අර්ථය දෙකක්. අපි සාමාන්‍යයෙන් අපේ මට්ටමෙන් අපි ගන්න ක්‍රමයක් තියෙයි. හැබැයි සතර මහා ධාතු සතර ආකාරයකට බෙදෙනවා: සතර මහා ධාතු සතර ආකාරයයි. i. ලක්ෂණ පඨවි, ii.සසම්භාර පඨවි, iii.ආරම්භණ පඨවි, iv. සම්මුති පඨවි කියලා පඨවිය හතරකට බෙදෙනවා. ඒ විදියට ආපෝ, තේජෝ වායෝ කියන මේවාත් අර විදියට ප්‍රබේධ හතරෙන් බෙදෙනවා.

එතකොට අපි දැන් සම්මුති පඨවිය කියලා කියන්නේ, සම්මත පඨවි ආපෝ තේජෝ වායෝ කියලා කියන්නේ : අපි කියමු දැන් ' පඨවි ' කිව්වාහම පස් කියලා කියන්නේ - පොළොව - මහ පොළොවට පඨවි කියලා කතා කරන්නේ ඒක සම්මතයක් කරගෙන යි. ඊළඟට ' ආපෝ ' කියපු ගමන් වතුර. ' තේජෝ ' කියපු ගමන් ගින්දර. එහෙම නැත්නම් ඉර එළිය හරි - ගිණි කියලා තමයි ගන්නේ හුඟාක් දුරට, ගින්දර කියන එක. ඊ ළඟට ' වායෝ ' කියපු ගමන් සුළං කියනවා. ඕක අර ගොඩාක් දුරට ඉස්සර පැරැණි හාමුදුරුවරු කිව්වා ' පස් දිය ගිනි සුළං ' හතර තියෙන තැනක් කියලා කතා කරනවා නේ. ' පස් දිය ගිනි සුළං ' සතර තමයි සතර මහා ධාතු කියලා කතා කරන තැනකට එද පනවලා තිබුනේ. ඉස්සර අපට පොඩිකාලේ මතකයි අපි අධ්‍යයනය කරන කාලෙදී පස්, දිය, ගිනි, සුළං හතරයි කියලා ලෝකයේ තියෙන්නේ ඔව්වරයි කියලා කතා කළේ. නමුත් ඒක සම්මුති, පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියන හතරයි.

ඊ ළඟට සසම්භාර පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියලා කියන කාරණාවක් අයිතිවෙනවා. ඒක තමයි අපට පෙනෙන මට්ටමකට ඇවිල්ලා තියෙන්නේ. පෙනෙන මට්ටමේ දී වර්ණ සටහණ තමයි පෙනෙන්නේ. නමුත් වර්ණ සටහණ පිහිටා සිටින්න ඕන නේ. නැත්නම් නිකම් අවකාශයේ තියෙන්නේ නෑ නේ වර්ණ සටහණක්. ඇහැ ආධ්‍යාත්මික වෙනකොට, ඇහැට බාහිර වෙච්ච ඒ වර්ණ සටහණක් නේ. එතකොට ඒ වර්ණ සටහණ පිහිටා තියෙන්නේ, අපි දැන් ඕකට උදහරණයකට මට මහත්තයලාට මතක් කළ හැකියි, ටෝව් එකක් ගැහුවොත්. කිසිම ගහක් කොළක් මොනවාහම නැති පරිසරයක ටෝව් එකක් ගැහුවොත්, ටෝව් එකේ එළිය වදින්න තැනක් නැහැ නේ. ඒකේ එළිය කොච්චර දුර ගියාද කියන්නන් අපට තේරෙන්නේ නැහැ නේ. හැබැයි ඔය අතරේ ගහක් හරි, ගලක් හරි මොකක් හරි දෙයක් තිබුණොත් මේ එළිය වදිනවා නේද? අර එළිය පිහිටා හිටින්නට තැනක්, පරිසරයක් තියෙන්නට ඕනෑ නේ. ඒ පරිසරයට කියනවා සසම්භාර සතර මහා ධාතු කියලා. ඒ සතර මහා ධාතු අතරෙන් විශේෂයෙන් ම පඨවි එක තමයි ඔතැන ප්‍රධාන වෙන්නේ. පඨවියට තමයි යමක් දශණය කරගන්න පුළුවන්කම තියෙන්නේ. අපට පෙනෙනවා නම් පෙනිලා තියෙන්නේ වණි සටහණ බව ඇත්ත යි. නමුත් ඒ වණි සටහණ රැඳෙන්න පුළුවන් වෙලා තියෙන්නේ අපට මේ කණුව කියලා හරි, බිත්තිය කියලා හරි සසම්භාර මට්ටමේ

තියෙන සතර මහා ධාතුවල තමයි, ඒ අපට වර්ණ සටහන පිහිටලා තියෙන්නේ. ඒකට කියනවා සසම්භාරයි කියලා.

ඊළඟට ලක්ඛණ කියලා කියනවා. ලක්ෂණයක් කියලා කියන්නේ අපි විමගණිය කර කරා ගන්නකොට, තද ගතියෙන් යුක්ත යම් දෙයක් තියෙනවා නම් ඒක පයවි ධාතුවට දනවා. වැගිරෙන ගලන ස්වභාවයෙන් යුක්ත නම් දෙයක්, ඒක ආපෝ වලට දනවා. එතකොට උෂ්ණ සීතල කියන ප්‍රබේධය අනුව වෙන් කරනවා නම් ඒක තේජෝවලට දනවා. ඒකේ ගතිය අනුව. ඊළඟට විසුරුවන හුළඟ වගේ විසුරුවන, හැකිලෙන ස්වභාවයකින් යුක්තයි නම් ඒක වායෝ කියන තැනකට දනවා. ඒක ලක්ෂණය අනුව තමයි නම් කරලා තියෙන්නේ. ඒකත් අපි ඔය දෑත් කෙස් කියන එක, ලොම්, නිය, දත්, සම්, මස් කියලා අපි ශරීරයේ කොටස් විස්සක් වෙන් කරනවා නේ පයවි ධාතුවට. හැබැයි ඕක පයවි ධාතුවට කියලා වෙන් කරන්නේ ලක්ෂණය අනුවයි ඒකේ. හැබැයි ඕක මැරුණාට පස්සේ කුණුවෙන කොට ඔය තියෙන තද ගතිය අඩුවෙලා ඔය ඔක්කෝ ම ආපෝ බවට පත්වෙනවා නේ. ඕජා බවට පත්වෙනවා නේ. එතකොට එතැන ලක්ෂණය වෙලා තියෙන්නේ ආපෝ ධාතුව යි. ශරීරයේ උෂ්ණ බවක් දූනෙනවා නම්, අපි කියන්නේ රස්නය තියෙනවා ද නැද්ද කියලා අපි බලන්නේ ඇගේ රස්නය කොහොමද කියලා, එතැන ඒ තේජෝ උෂ්ණ සීතල බවක් අපි කතා කරන වා නම් ඒ ලක්ෂණයක් අනුවයි කතා කළේ.

**කොහොමදෝ වග්ගා :-** ඒකත් හාමුදුරුවනේ දෑත් අපි බාහිර පවතින ස්වභාවයක් කියන මට්ටමෙන් නේ ද?

**ස්වාමීන් වහන්සේ:-** ඔව්, ඒකත් බාහිරය ම තමයි. බාහිර දෙයක මෙන්න මේ ගති කියන තැනකින් ඇවිල්ලා තියෙනවා.

ඊ ළඟට ආරම්භණ පයවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියලා කියනවා. ඕකේ අටුවාවේ විස්තරයක් තියෙනවා, ආරම්භණ පයවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියලා කියන කොට, කසින භාවනාවල දී පයවි කසිනය අරමුණු කරන බවක්. ඒ කියන්නේ පයවි කසින මණ්ඩලයක් හදලා, ඒ කසින මණ්ඩලය මනසින් අරමුණු කරලා, ඒ මනසේ හදගන්නවා නේ පයවිය පිළිබඳව සංකල්පනාවක්. සංඥවක්. ඔන්න ඕකට කියනවා ආරම්භණයේ පයවි යි කියලා. අටුවාවේ විස්තරයේ තියෙන්නේ එහෙම කථාවක්. හැබැයි ඊට එහාට ගිහිල්ලා කාරණයක් හිතෙනවා. ඒ කියන්නේ ඒක විතරක් ම නෙවෙයි. ඒකත් එකක් වෙන්න පුළුවන්. නමුත් ආරම්භණ පයවිය කියන කතාවට වෙන්වේ දෑත් අපට පෙනෙන වර්ණ සටහනක අරමුණක් අරගන්නවා නේ අපේ මනසෙන්. ඒ ගත්ත අරමුණ තුළ අපේ මනස පවත්වාගන්න කියන කාරණාවක් තුළ, ඒකෙම එළඹ ඉන්න බවක් තියෙනවා නේ. අපි දෑත් සමහර හිත් ගැන, ' මහ කලුගලක් වගේ මහ තද හිතක් ' කියලා හිතනවා නේ. සමහර හිත් ගැන, ' මහ වෙඳුරු පිඩක් වගේ දියවෙන හිතක්, මගේ හිත නිකම් පිවිච්ලා දූවිලා ගියා ' කියන තැනකින්, අර හිතේ ගති පිළිබඳව එන කාරණා ටිකක් තියෙනවා නේ. හැබැයි, ඒ කාරණා ටිකටත් අපට අරමුණක් මුල් කරගෙන නම් තියෙන්නේ, ඒ කියන්නේ බැහැර අරමුණක් මුල්කරගෙන නම් මේ ගතිය අපේ හිතේ ඇතිකරගත්තේ අන්න ආරම්භණයේ තමයි මේ ගතිය ඇතිවෙලා තියෙන්නේ.

ඒක එකක්. අනිත් එක මට ඔය කාරණාවට වඩා හරි කාරණයක් එනවා: දෑත් අපි හිතන්නකෝ මේ මේසය දැක්කහම අපේ හිතට එනවා, මේක හරි තද යි. මේ තද බව මෙහේ අපි අල්ලාගත්ත බවවත්, බලන බවවත් බැහැරින් නෙවෙයි තීරණය කළේ. ගත්ත අරමුණේ අපි තද බවක් හිතලා තියෙනවා. සමහරවිට උස්සලා ගන්නවා. මෙහෙම උස්සලාගත්තාට එව්වර බර නෑ සමහර වෙලාවට. සමහර වෙලාවට

පෙනුමෙන් අපට සැඟවීලද්දීත් කියෙනවා. දැන් කියන්න කෝ උදහරනයකට : මිරිඟුව කියන එක. අපට මිරිඟුව වතුර බවට පෙනවා නේ අපට. ඒ වතුර බවට පෙනෙන්නේ එතැන වතුර තියෙන හින්දා නෙවෙයි. අපේ මනසේ අරමුණ තුළ අපට තීරණයක් ඇවිල්ලා තියෙනවා මෙතැන තියෙනවා ආපෝ ගතිය. ඊළඟට, රස්නේ : දැන් අපි කියන්නකෝ ගින්නේද පෙනෙනකොට අපේ මේ අරමුණේ පිවිවෙයි කියන ගතියක්; අයිස් කැටයක් දකිනකොට මෙහේ අරමුණේ අපට තියෙනවා නේ අපට සීතල බවක් කියලා තැනක්. එතකොට මේ අරමුණේ තියෙනවා අර බැහැර කාරනයක් මුල් කරගෙන අරමුණ යෙදිලා තියෙනවා සතර මහා ධාතුවල ගතියක් එක්ක ඇති බවට කියන පැත්තෙන් එනවා. මොකද අටුවාවේ අර විස්තරේ තිබුණාට, ඒකත් හරි වෙන්න පුළුවන්. මොකද ඇත්තට ම අරමුණු කරනවා නේ එයා පයවිය. පයවි කසිනය අරමුණු කරලා එයා පයවි කසිනයෙන්, පයවි නිමිත්තක් හදගෙන එයාට සමථය උපරිමයෙන් වඩන්න පුළුවන් මට්ටමක් තියෙනවා නේ.

කොග්ගලගේ මහතා :- ඒ කියන්නේ අපි දැන් හිතෙන් මොනවා හරි අරමුණු කරන ගමන්, ඒ අරමුණට මේ ලක්ෂණ අදාලයි කියලා ...

ස්වාමීන් වහන්සේ:-ඒ කියන්නේ අරමුණේ ලක්ෂණය කියලා කිව්වා ට මේ අරමුණේ ලක්ෂණය යොදලා තියෙන්නේ අර බැහැර එකට නේ. බැහැරින් බලලා. එතැනත් බැහැර අරමුණක් ම යි අපි මේ ලක්ෂණයට යොදගෙන තියෙන්නේ. නමුත් වෙන සිද්ධිය මානසිකයි. සිදුවීම ඇත්තට ම මානසික යි. ඒ කියන්නේ මනාසතනය තුළ වෙන සිදුවීමක් තියෙන්නේ. දැන් අපි මෙහෙම මේක පොත කියලා තීරණය කළෙත්, මේක නවන්න පුළුවන් කියලා තීරණය කළෙත්, මේක හරි තද යි කියලා තීරණය කළෙත් මනස තමයි. හැබැයි එහෙම තීරණය කළේ මේ පොත පිළිබඳව, පොත ට අයිතියි කියන තැනකින් නේ. එහෙම කියලා මනසෙන් තමයි මේක හදන්නේ.

කොග්ගලගේ මහතා :- අයිතියි කියලා මනසෙන් තමයි මේක හදන්නේ.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- මන්න ඔය විදියට සතර මහා ධාතූ හතර ආකාරයකින් තියෙනවා. ඒකේ දැන් අපි කියන්නකෝ ඔය ආරම්භණය පිළිබඳ කතා කරන කාරනාවට තවත් උදහරණයක් දෙන්නම් : අපි දැන් රැට හීනයක් දකිනවා කියන්නකෝ. ඔය දකින හීනයේ තියෙනවා නේ භෞතික දේවල් ඕන තරම් අපට පෙනෙන මට්ටමට. ඒ කියන්නේ භෞතික යමක් තිබ්ලා නෙවෙයි නේ. භෞතික දේවල් ඕන තරම් අපට පෙනෙනවා නේ. හැබැයි ඒ හැම අරමුණක්, අරමුණක් ගානේ ම ඔය කියන ලක්ෂණ ටික අපේ මනසේ තියෙනවා. ඒක ආරම්භණ මට්ටමේ තියෙන්නේ. අද ඇස් දෙක ඇරගෙන ඉද්දිත්, අපට මේ පෙනෙන හැම කාරනයක් මුල් කරගෙන ම, මානසිකයේ තියෙනවා ඔය කියන ආරම්භණ පයවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියන මට්ටමකින් නිර්ණය කිරීමක් අපේ මනසේ. හැබැයි වෙනසකට තියෙන්නේ අර නින්දෙදී නිදගෙන ඒ හිතෙන් දකින වෙලාවේදී සසම්භාර පයවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ එතැන නෑ. අද මෙහෙම ඇස් දෙක ඇරලා බලනකොට සසම්භාර පයවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියලා තියෙනවා අර වර්ණ රූපය රැඳෙන තැනක්. එහෙත් එහෙම රැඳෙන්න තැනක් තියෙන කොට මෙහෙන් ආරම්භණයක් තියෙන කොට මේ දෙපැත්තකින් මේක එකතු වෙලා තමයි අපේ මනසේ ඇත්තට ම තියෙනවා කියලා යමක් අපට අනුවෙලා තියෙන්නේ බැහැරින්.

භෞද්ධ මහතා :- සසම්භාරිකයෙන් තමයි එවෙලේ ...

ස්වාච්ඡික ව්‍යාපෘතිය:- සසම්භාරිකයෙන් තමයි එවෙලේට වර්තමාන සිද්ධියකින් සම්බන්ධ කරලා පෙන්වුවේ. ඔන්න ඔහොම විග්‍රහයක් තමයි ඉතින් දන්නේ නම්.

භෞතික විද්‍යා :- අපි මෙහෙම ඇහුවොත් : අපි ගෙදර ඉඳලා ඔබ වහන්සේට කතා කරලා, ඔබ වහන්සේව අපට හිතේ සිහිකර ගන්න පුළුවන්. මෙතැනට ආවහම දකින්නේ සසම්භාර දේ... ..

ස්වාච්ඡික ව්‍යාපෘතිය:- මෙතැනට ආවහම දකින්නේ සසම්භාර දේ දැක්කාට, එය ද ආරම්භයේමයි තියෙන්නේ. මෙතැන තියෙනවා ආරම්භයත් එක්ක සසම්භාරයයි කියන දෙකම යෙදිලා. ගෙදර දී සිහිකරලා විතරක් කතා කරන වෙලාවේදී තියෙන්නේ ආරම්භය විතරයි. අර දෙන්නෙක් සාක්ෂි දුන්නොත් නඩුවක් දිනන්න පුළුවන් කියලා කියන්නේ. සාක්ෂි දෙකක්වත් තියෙන්න ඕනැයි කියලා කියන්නේ. දැන් දෙ පැත්තකින් සාක්ෂි දෙනවා නේ. ඒ හින්දා ඇත්තමයි කියලා අපට අද ඔප්පුවෙලා තියෙන්නේ. ඒ කියන්නේ මේ ඉන්න කෙනා ඇත්තමයි කියලා. මේ පෙනෙන රූපය ඇත්තමයි කියලා අපට ඔප්පුවෙලා තියෙන්නේ. මෙහෙත් හදගත්ත එක තියෙනවා. මෙහෙත් ඒකට අදාල කාරණේ තියෙනවා නම්, මේ දෙකම ගැටහනවා නම් අපේ මානසික මට්ටමෙන්, අපට ආයි ගලවාගන්න ලෙහෙසි වෙන්නේ නෑ.

කොන්දාසේන විද්‍යා :- එතකොට ගැට ගහලාම නේද. ඕක ඇත්ත යථාභූත ස්වභාවය නො වෙයි.

ස්වාච්ඡික ව්‍යාපෘතිය:- නෑ නෑ, ගැට ගහලාමයි. යථාභූත ස්වභාවය නො වෙයි. හදගෙනමයි තියෙන්නේ. ඒ කියන්නේ හදගෙනමයි තියෙන්නේ කියලා කියන්නේ මේ ඇතුළේ හදගත්ත ආරම්භය තුළ හදගත්ත කාරණාව තුළ තියෙන්නේ, ඒ කියන්නේ ඇත්තටම අපි නිර්මාණය කරගත්ත එකමයි අපි මේ බලනවා කියලා කියන්නේ. ඇත්තටම දැන් අපි උද්භරණයක් කිව්වොත් එහෙම, කෙහෙල් අත්තක් හෙල්ලෙනවා කියන්නකෝ. ඇත්ත ම සිද්ධිය කෙහෙල් අත්තක් හෙල්ලෙන එකයි. හැබැයි අපි මෙහේ මනසින් හදගෙන තියෙනවා නම් යකෙක් හරි, භූතයෙක්, මොකෙක් හරි, හොල්මණක් හරි, මොකක් හරි කියන තැනකින්, අපට කෙහෙල් අත්තක් පෙනෙන්නේ නැහැ. අපට පෙනෙන්නේ යකෙක් ඉන්නවාමයි කියලා එතැන. එතකොට දැන් මේ ඉන්න එක, තියෙන එක පෙනෙනවා ද අපට, අපි හදගත්ත එක බලනවාද? හැම වෙලේ ම කරන්නේ, අපි හදගත්ත එක බලන එකමයි. නමුත් අපට හිතෙනවා, මෙහෙ සජීවී කරගෙන තියෙන නිසා මෙහේ එක ඇත්තයි, ඒ ඇත්ත එක තමයි අපට මේ පෙනෙන්නේ කියලා.

කොන්දාසේන විද්‍යා :- දැන් අපි දැන් ඕක වෙන් කර ගත්තා කියමුකෝ; පෙනෙන ස්වභාවය එකක්, පවතින ස්වභාවය තව එකක් කියලා. මම හිතන්නේ මේ අහන්නේ දැන් පවතින ස්වභාවය මොකක් ද කියලා.

ස්වාච්ඡික ව්‍යාපෘතිය:- පවතින ස්වභාවය තමයි, සසම්භාර පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියන තැනකින් ඒ ලක්ෂණ පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියන ටිකකින් සහ සම්මුති පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ ටිකකින් පවතින ස්වභාවයක් තියෙන්නේ. දැන් වැඩේ තියෙන්නේ, රූපය ගැන කතාකරන්න, නාම ධර්මය නැතුව කතා කරන්නේ කොහොම ද? මොකද, රූපය කියන එක හඳුනාගැනීම සඳහා නාම ධර්මයක අත්‍යවශ්‍ය බවක් තියෙන්නේ. මොකද නාම ධර්මයක් නැතුව, රූපයකට රූපයක් හඳුනන්න බැහැ නේ.එතකොට මේ නාමයක් හා රූපයක් කියන තැනකින් අපි හඳුනන්නේ අපේ මට්ටමේ හදගත්ත එකකින් දලානේද බලන්න.

කොග්ගලගේ මහතා :- අන්ත ඒක තමයි, මේ නාමවලට අනුවෙන රූපයක්ම නේ අපි කතාකරන්නේ අර පැත්ත අනුවෙන් විදියක් නෑ නේ.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- එතකොට එතැන අනුවෙන් විදියක් නැහැ කියලා කියන්නේ එතැන ඇත්තටම තියෙනවා නම් තියෙන්න පුළුවන්කම තියෙන්නේ ශක්ති ටිකක් විතරයි. ශක්ති ටිකක් කියලා කියන්නේ, ගති කියලා දැන් අපි පයවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියලා කියන්නේ පයවි කියලා එකක්, තියෙන එකක් නෑ. අපට දැනුනාට පයවි කියලා තියෙන එකක් මෙතැන නෑ. එහෙම තියෙනවා නම්, කෙස් ගහ පයවි නම්, ඒ කියන්නේ, මේ මස් ටික පයවි නම්, ඒක ආපෝ වෙන්ත බෑ.

කොග්ගලගේ මහතා :- එතකොට වෙන් කරලත් ඉවර නේ මේවා.

ස්වාමීන් වහන්සේ :- එහෙම වෙන් කරන්න බෑ. හතර දෙනා ශක්ති හතරක්. අපි මෙහෙම කියමුකෝ: කරන්ටි එක කියන එක පෙනෙන්නේ නෑ නේ අද අපට. හැබැ ශක්තියක්ම නේ ඒක. එකෙන් ඕන තරම් අපි වැඩ ගනියි නේ. නොයෙකුත් දේවල්වලට වෙන් කරගෙන, වෙන් කරගෙන. කෙනෙක් කිව්වොත් හෙම වයර් එකක් පෙන්වලා, මේක කරන්ටි එක තියෙනවයි කියලා කිව්වාට, ' කෝ නෑ නේ. පෙනෙන්න නෑ නේ ' කියලා කියයි. හැබැයි කරන්ටි එක නිසා වැඩකරන දේවල් ටික පෙන්වුවොත් අපට, අපි දන්නවා සුවිච්චි එක දැමීමහම පෑන් එක කරකැවෙනවා. කරන්ටි එක තියෙනවා. සුවිච්චි එක දැමීමහම ලයිට් එක පත්තුවෙනවා. කරන්ටි එක තියෙනවා කියලා අපි ඒකේ ඵලය දකිනවා මිසක අපට සතර මහා ධාතු කවදවත් දකින්න බැහැ. සතර මහා ධාතු නිසා උපාදය රූපවලින්, වර්ණ රූපය විතරමයි නම් අපට පෙනෙන්නේ ඉතුරු රූප විසිහතක් අපට පෙනෙන්නේ නැහැ. උපාදය රූප විසිහතරෙන්, විසිතුනක් ම පෙනෙන්නේ නැහැ. සතර මහා ධාතුවේ එතැන තියෙන හතරත් එක්ක ගත්තහම විසි හතක් අපට පෙනෙන්නේ නැහැ. පෙනෙන්නේ එකම එක රූපයයි - වර්ණ රූපය විතරයි. එතකොට ඒ පෙනෙන්නේත් සතර මහා ධාතූන්ගෙන් හදපු උපාදය රූපයක්මයි. එතකොට ඒ උපාදය රූපය හදගන්න පුළුවන්කම තියෙන්නේ සතර මහා ධාතු හින්දු නෙවෙයි. ඒ සතර මහා ධාතු තියෙන නිසා හින්දු, ඒක හින්දු වර්ණ රූපයක් හැදුනා කියන එක නෙවෙයි. මෙතැන ආයතනය උපද්දවාපු හින්දුයි අරක දකින්න පුළුවන් වෙලා තියෙන්නේ. හැම වෙලේම මේ පැත්තෙන් හේතු පෙන්වන්නේ ඒකයි. මෙහේ හදපු හින්දු නේ තියෙන්නේ. මෙහේ හදපු නැති කෙනෙකුට අරහෙම එකක් පෙනෙන්න බෑ.

කොග්ගලගේ මහතා :- හදපු නැති කෙනෙකුට ඒක පෙනෙන්නේ නැහැ. හැබැයි ප්‍රශ්නය තියෙන්නේ මෙහේ හැදුවා කියලා, එහේ නො තිබුණොත් ඒත් පෙනෙන්නේ නැහැනේ.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- නෑ හරි. මෙහේ හැදුව නිසා තමයි, එහේ උපදවාගෙන හරි බලන්න පුළුවන්කම තියෙන්නේ. උපදවාගෙන බලනවා කියන තැනකින් කියන්නේ අරමුණු කරලා අපට හදගන්න පුළුවන් නේ. දැන් කෙහෙල් අත්තක් තියෙන තැනක මට පෙරේතයෙක් හරි, යකෙක් හරි මවාගන්න පුළුවන් කියලා කියන්නේ, එතැන තිබිවිච්චි හින්දු නෙවෙයි. මෙතැන හදගෙන බලපු හින්දු නේ. එතකොට සතර මහා ධාතු කියන පොදියක්, එහෙම නැතිනම් සතර මහා ධාතු රූප කලාප ටිකක් තියෙන තැනක, මට මෙහේ මානසික මට්ටමේ හැටියට නම් ඒක හැදිලා පෙනෙන්නේ, දැන් සතර මහා ධාතූම නෙවේ ද දේවත්වයට අයිති කයේ තියෙන්නේ? දැන් දෙව්වරු කියන්නෙත් කාමාවචර ලෝකයේම නේ. මොකද, රූපය නැති අය නෙවෙයි, රූපය තියෙන අය නේ. නමුත්, ඒ තියෙන රූපය මට පෙනෙන්නේ නැත්නම්? පෙනෙන්නේ නෑ කියලා කියන්නේ මෙතැන ප්‍රසාද ඒ මට්ටම දකින්න තරම් හැදිලා නෑ. එතකොට මේ

හැදිලා තියෙන මට්ටමේ හැටියට තමයි මෙතැන පෙනිලා තියෙන්නේ. මෙහේ තියෙන මට්ටමට පෙනුනා කියන තැනකින් නේ අද අපි හිතන්නේ.

කොග්ගලගේ චූෂා :- දැන් අහන්න හැදුවේ ස්වාමීන් වහන්ස, අර කියපු එකේ දැන් මෙහෙන් අපි ආයතන හදගත්තොත්, ඒ නිසා ම නේ පෙනෙන්නේ. අරෙහෙ උදව්වක් ඇති. ඒ වුනාට ...

ස්වාමීන් වහන්සේ:- මේක විතරක් පෙනුනාට ඒක නො තිබුණොත් ඒ වෙන්නෙත් නෑ. ඒක විතරක් තිබුණාට මේක නො තිබුණොත් ඒ වෙන්නෙත් නෑ. එකයි අර **නින්නං සංසනි ඵස්සො** කියලා මේ සිද්ධි තුනක් එකතු කරගෙන ආවේ. **චක්ඛුං පට්ච්ච රූපෙව උප්පජ්ඣති චක්ඛුවිඤ්ඤාණං. නින්නං සංගති ඵස්සො** කියලා කිව්වේ මේ තුන්දෙනාගෙම එකතුවයි මේ ස්පෘශ් ඇතිකරවන්නේ, මනො සම්ඵස්සයක් ඇතිකරවන්න හේතුව.

කොග්ගලගේ චූෂා :- දැන් අපි අර උපමාව, කෙහෙල් අත්තේ යකෙක් දකිනවා කියන එක ගනිමුකෝ. දැන් මෙහෙන් මෙහෙම දකින්න ආයතනයක් අපි හදගෙන, එහෙම බලන හින්දමයි අරක පෙනෙන්නේ. එහෙම හැදුනේ නැත්නම් ඕක පෙනෙන්නේ නැහැ. මෙහෙන් හදගෙන දකිනවා කියන එක හරි. දැන් ප්‍රශ්නය තියෙන්නේ අරෙහෙ මොනවා හරි තියෙන්නම ඕනද කියන එකේ නේ ඔය දැන් ගැටළුව එන්නේ. ඒ තියෙන දේ පට්ච්, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ ද, නැත්නම් ... ..

ස්වාමීන් වහන්සේ:- ඕකට දහමෙන් වූට්ටක් එහාට ගිහිල්ලා විද්‍යාත්මක පැත්තෙන් පොඩ්ඩක් කතා කරමු ද? දැන් දහමේ කියන කාරනය ඔයට වඩා ගැඹුරු යි. මොකද විද්‍යාත්මකව කතා කළා කියන තැනකින් දහමට හානියක් වෙන්නේ නැහැ. මොකද දහම කියන එක විද්‍යාත්මක පැත්තෙන් අපට තවත් ඔප්පු කරගන්න පුළුවන් නේ එතකොට. අද අපි මේ බලනවා පෙනෙනවා කියන මට්ටමක් කතාකරන කොට අද මේ දකිනවා කියන මට්ටමේ තියෙන සියලුම දෑ පු දේවල් තියෙන්නේ ඇහැ ඇතුළට වැට්ච්ච අර ප්‍රතිබිම්බයක් විතරම නේ. එතකොට ප්‍රතිබිම්බය තියෙන්නේ කොහේ ද?

කොග්ගලගේ චූෂා :- බාහිරේ නෙවෙයි නේ.

ස්වාමීන් වහන්සේ :- බාහිරේ නෙවෙයි නේ. ඒක ඇතුළට වැට්ච්ච එක නේ තියෙන්නේ. එතකොට අපට හැම වෙලේම අත්දැකීම තියෙන්නේ මේ ඇහැට වැට්ච්ච ඡායාමාත්‍රයක අත්දැකීමක් මිස, ඇහෙන් එළියේ දූෂමයක් අපි දන්නේ නැහැ.

කොග්ගලගේ චූෂා :- අත්දකින්න විදියක් නෑ.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- එතකොට ඇහෙන් එළියේ තියෙන දෙයක් ගැන අපි කොච්චර කතා කළත්, අපට අත්දැකීම, දූෂමයක අත්දැකීමක් නෑ මේ බැහැර යන කාරනාවත් එක්ක. එතකොට තියෙන්නේ ඇහේ අර අපි කියන්නේ දෘෂ්ටි විතානයට වැට්ච්ච ප්‍රතිබිම්බය හරහා, ඒ ප්‍රතිබිම්බයට මානසික මට්ටමෙන් හදගත්ත ටිකක් නේ මේකට එකතු කරගන්නේ. මොකද, ප්‍රතිබිම්බය කියවත් ඔය දෘෂ්ටි විතානයට කියන්නේ නෑ, මේ ඇහැට පෙනෙන්නේ මනුෂ්‍යයෙක්, ඇහැට පෙනුනේ ගහක්, ඇහැට පෙනුනේ ගෙයක් කියන තැනකින් මේ දෘෂ්ටි විතානයට හැකියාවක් නැහැ. ඒ අරඛයා මානසික මට්ටමෙන් කරන කාරනා ටිකක්

තමයි සම්පට්චිතන, සන්තීරණ වොස්පන කියන කාරනාවලින් එන සිද්ධියක් තමයි අපේ අත්දැකීම වෙලා තියෙන්නේ මනසේ හැම වෙලේම. එතකොට ඒ අත්දැකීම් අනුව අපි කතා කරනවා හැරෙන්න අපට දශමයක අත් දැකීමක් නෑ නේ ඇහෙන්න, මේ ඇහෙන්න බාහිර සිද්ධියක් කියන්න. එතකොට ඔය ප්‍රශ්නයට උත්තරේ තියෙනවා නේ.

කොහොමදා ඔහු :- එහෙමයි.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- එතකොට මෙහේ තියෙන එකක් ගැන අපි කතා කරනවා වෙනුවට ...

කොහොමදා ඔහු :- ඇත්තට ම මම පැහැදිලි කරන්නෙත් ඔතැනින්මයි. අර අපි අර බිත්තර කටුවක් ඇතුළේ ඉන්නවා වගෙයි කියන එකට. අර project කරන ටික විතරයි අපට පෙනෙන්නේ.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- එතකොට ආපහු කෙනෙකුටත් ප්‍රශ්නයක් වෙන්නට පුළුවන්, එහෙම දෙයක් වැටෙන්නත් එකක් තියෙන්න ඕන නේ.

කොහොමදා ඔහු :- ඔක තමයි අහන්නේ!!

ස්වාමීන් වහන්සේ:- එහෙම එකක් තිබිල නිසා නේද වැටෙන්න ඕන කියන කාරනාවක් තියෙන්නේ. හැබැයි මේ මනස කියන එක පිළිබඳව ඔන්න ඔය කියන කාරනාවත් එක්ක එකඟ වෙන්න අපට පුළුවන්කමක් නෑ. මොකද දන්නවද? මේ මනස කියලා කියන්නේ, බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නනවා විඤ්ඤාණය කියලා කියන්නේ මායාකාරයෙක්. එතකොට මෙයාට ඕන දෙයක් මවලා පෙන්නන්න පුළුවන්. මේ මවපු දේ තුළ අපි භොයන්න යනවා නම් තැනක මොකක් හරි දෙයක්, ඔන්න ඔතන ඒ දේ හරියි කියලා හෝ, ඒ දේ වැරදියි කියලා හෝ තැනකට යොදනවා නම්, ඔතන තමයි විඤ්ඤාණවාදයට අයිති වෙන්නේ. මේකෙන් හරිය කියන තැනකට මෙයා කියන කියන දේවල්වලට එකඟයි කියන තැනකට යනවානම් කෙනෙක්, විඤ්ඤාණවාදයට අයිති වෙනවා.

කොහොමදා ඔහු :- ඒක මේ අළුත් අර්ථකථනයක්. ඒ කියන්නේ ඔබ වහන්සේ හරි, හැබැයි ඒක හරි ගැඹුරැයි එතැන. මොකද අපි විඤ්ඤාණවාදයයි කියලා නිකම් හිතෙන්නේ එළියේ මොකුත් නෑ, ඔක්කෝම අරකෙන් හැදුවයි කියන එක නේ.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- නෑ, ඊට වැඩිය ගැඹුරකට යනවා මේ කාරනාව.

කොහොමදා ඔහු :- දැන් එළියේ මොනවා හරි තියෙනවා කිව්වත් විඤ්ඤාණවාදයට වැටෙන්න පුළුවන්?

ස්වාමීන් වහන්සේ:- විඤ්ඤාණවාදයට වැටෙන්න පුළුවන්. මේ මෙතන විඤ්ඤාණාකාරයි. හැබැයි මෙතැන මොනවක්වක් නෑ නෑ නෑ කිය කිය මෙයා කියනවා නේද , අරෙහෙම යි තියෙන්නේ මෙහේ මොකුත් නෑ කියන තැනකට එනවා නේද. මේකම භෞතිකවාදයට යනවා. එකම තැනේ දෙපැත්ත කාරනා දෙක දෙපැත්තට වෙනස් වීමෙන් විඤ්ඤාණවාදයට හා භෞතිකවාදයට යනවා.

කොග්ගලගේ වගනා :- ඒක හරියට හරි. මම බොහොම එකඟ වෙනවා ඒකට.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- එතැන දකින්න තියෙන්නේ මේ කාරනා දෙකම දැකලා මේ දෙකට ම වැටෙන්නේ නැතුව, මේ හේතු එල දහමේ තියෙන න්‍යාය දැක්කා නම්, ඒක තමයි මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව. නෑ කියන්නත් බැහැ, තියෙනවා කියන්නත් බැහැ. හැබැයි තියෙනවා නම් තියෙන්නේ මෙන්න මේ කාරනාව නිසා යි, නැත්නම් නැත්තේ මෙන්න මේ කාරනාව නිසා කියන මෙන්න මේ පැතිකඩවල් දෙක ම දැකලා එයා මැදට එනවා. අන්ත දෙකෙන් එක පැත්තකටවත් යන්නේ නෑ.

කොග්ගලගේ වගනා :- එතැන මම හිතන්නේ ඔක්කෝට ම උත්තර තියෙනවා. අපි අර එළියේ දේ හොයන්න යන එක නිශ්ඵල ක්‍රියාවක් වගෙයි.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- මේ කෙල්ලෙසයකට හැදිවිච එකක් කියලා කියන්නෙම ඒකයි මහත්මයා, මොකද දන්නවාද, ඒ කියන්නේ නිවන පැත්තකින් තැබේවා - නිවන පැත්තකින් තබන්නකෝ- දැන් කාමාවචර මට්ටමේ කෙනෙකුට රූපාවචර මට්ටමේ උපදින්න පුළුවන්කම තියෙන්නේ කාමය දුරු කරලා නෙවෙයි නේ මෙයා. කාමය කියන කෙල්ලෙසය යටපත් කිරීමක් කරලා අරමුණකින් යන්න පුළුවන් කමක් නේ තියෙන්නේ. නිරෝධයට හිත තියලා නෙවෙයි නේ මේ යන්නේ. කාමය කියන මට්ටම දුරු කරගන්න පුළුවන් මට්ටමක් එන්නේ යටපත් කරලා මෙයාගේ මනසට තියන්න පුළුවන් පරිසරය මොකක්ද කියන එක අපට හිතාගන්න වෙනවා නේ. එහෙම තියන්න පුළුවන් පරිසරයක් තියෙන හින්දා නේ එයාට තියන්න වෙන්නේ. ඊළඟට රූප මට්ටමෙහුත් මිදිලා, අරූප මට්ටමට මානසික මට්ටම තියන්න පුළුවන් වෙලා තියෙන්නේ එහෙම පරිසරයක් තියෙන හින්දා නේ. නැත්නම් අපට හිතෙන්න පුළුවන් මෙහෙම එකක් තියෙන හින්දා මයි මේ අපට පෙන්නලා තියෙන්නේ කියන තැනකින් ගත්තොත්. කියටවත් මේ තියෙන හින්දා පේනවා කියන තැනකින්, මේ තියෙන එක නැතිකරන්න වෙනවා අපට මේ පෙනෙන එක නැතිකරලා. බාහිරෙන් ම නැතිකරන්න වෙනවා මේ අපේ මානසික මට්ටම වෙනස් කරන්න. දැන් බාහිරේ නැති කරන්න යන්නේ නැතුව මානසික මට්ටම වෙනස් කරන්න පුළුවන් ක්‍රමයක් ලෝකයේ තියෙනවා. නිවන නෙවෙයි.

කොග්ගලගේ වගනා :- හැබැයි එතැන මෙහෙම පැත්තකුත් තියෙනවා නේ ද, ස්වාමීන් වහන්ස. දැන් මේ අපි බාහිරේ වෙනස් කළොත් විතරයි (බාහිරේ තියෙනවා නම්, තියෙනවා නම් කියලා හිතුවොත්) අපට බාහිරේ වෙනස් කළොත් විතරයි කාම භූමියෙන් රූප භූමියට යන්න කියන එක වෙන්න ම ඕන නෑ. මොකද, මේ පැත්තේ අපි ආයතනය සකස් කළොත් විතර නේ පෙනෙන්නේ.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- ඒකටත් මම උත්තරය දෙන්නම්. එතැනදී දැන් සෘෂිවරු හෙම ගොඩාක් දුරට කැලෑව ඇතුළට ගිහිල්ලා මේ ගොල්ල ධ්‍යානවඩන්තරියාම නතර කරන්නේඵහේ හේතුව යි. ඇහැට පෙනෙන රූප නතරකරන්නයි හදන්නේ. කනට ඇහෙන ශබ්ද නතරකරන්නයි හදන්නේ. රූපවලින් මිදෙන්න තමයි මේ ආවේ. ඒ කියන්නේ රූප පෙනෙන එක වළක්වලා තමයි මෙයා ගිහින් කටයුතු කරන්නේ. නාරිලතා මල් පිපෙන කාලෙට ඉන්නෙත් නැතිලු ඒ අහලකටවත් කියලා කියනවා. මොකද, ඒ නිසා හරි යම් කෙල්ලෙස මට්ටමක් ඇතිවුනොත් ධ්‍යානය පිරිහෙනවයි කියලත් කියනවා. එතකොට මෙයා මේ බැහැරක් නතරකරලා නේද මේ ඇතුළට ගිහින් හදන්නේ.



කොහොමදැ යි :- නෑ නෑ, මම කිව්වේ කරන්න හදන හැටි නෙවෙයි. කොහොම හරි ඒ තත්වය ගත්තා නම් ඔකේ සඳහන් වෙන්නේ දැන් අපි ... ..

ස්වාමීන් වහන්සේ:- දැන් මම මේ කියන්න උත්සාහ කළේ මෙතැන දී බැහැර පිරිසිදු කරලා කවදවත් ම මේ කියන පැත්තෙන් නිවන කියන පැත්තට එන්න බෑ කියලා. හැබැයි අර වගේම ක්‍රමයකුත් ලෝකයේ තියෙනවා. එහෙම තියෙන්න හේතුව මම කිව්වේ නිවන පැත්තකින් තැබේවා, මේ විදියට කියලා මම කිව්වේ ඒකයි. ඒ කියන්නේ ලෝකයේ අපි කතා කරන දහම පැත්තෙන් නෙවෙයි මම මේ කිව්වේ. දහමට පරිබාහිර කාරනාවක්. හැබැයි එහෙම පුළුවන් වෙලා තිබුණෙත් එහෙම මාර්ගයකුත් තියෙන හින්දා. ඒ කියන්නේ එහෙම රැවටිල්ලකුත් ලෝකයේ තියෙන හින්දා තමයි රූපයෙන් මිදෙන්න තමයි, කාමයෙන් මිදෙන මට්ටමට රූපයට හිත තියලා කාමයෙන් මිදෙනවා. මේ ඔක්කෝම රූපයි කියන තැනකින් කාම මට්ටමෙන් මිදෙනවා. රූපයෙන් මිදෙන්නෙමේ අරූපයට හිත තියලා. එහෙම ක්‍රමයකින් ගියාට අරූපයෙන් මිදෙන්න ක්‍රමයක් නෑ එයාට. හිත තියන්න එකක් නැතුව යනවා. ඒකයි ඒ නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය උපදවාගනියි, ඇත්තෙන් නෑ, නැත්තෙන් නෑ කියන තැනකට. එතකොට එතනින් එහා මොකක් ද මෙයා කරන්නේ? ඒ කියන්නේ ලෝකීය මට්ටමේ යන්න තියෙන ඉහළම මට්ටම ඔතැනයි. නමුත් බුද්ධ දේශනාව කියලා කියන්නේ, නිරෝධයට ම යි හිත තියන්නේ. නෑ කියලා තර්ක කරන්න යන්න එපා කොයි වෙලාවකවත්.

කොහොමදැ යි :- මම කියන්නේ බලන්න කියලා, අපට පෙනෙනවා නම් හිතෙනවා නම් ... ..

ස්වාමීන් වහන්සේ:- පෙනෙනවා නම්, හිතෙනවා නම් හිතියලා තියෙන්නේ කෙලෙස් මට්ටමකට මිසක ...

කොහොමදැ යි :- අන්න ඒක පිහිටියේ කොහොමද කියලා මේ පැත්තෙන් බලන්න. ...

ස්වාමීන් වහන්සේ:- අන්න ඒක පිහිටියේ කොහොමද කියන එක මේ පැත්තෙන් බලාගන්නා නම් ...

කොහොමදැ යි :- එව්වර තේ බලන්න ඕන.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- ඒ කියන්නේ මේ ඇතුලාන්තය පිරිසිදු කරන්න ඕන, මෙහේ සියල්ල විසඳෙනවා නම් ප්‍රශ්නයේ. එතකොට ප්‍රශ්නය තිබිලා තියෙන්නේ බැහැර නෙවෙයි නේ. නිව්ධානි විනුනි නළේව ලොකෙ, කියලා පෙන්නනවා, සංකප්ප රාගො පුරිසස්ස කාමො. කාමය රාගය ඇතිවෙන්න හේතුව මනුෂ්‍යයාගේ සංකල්පනාව නිසා, පෙනෙන රූපය නෙවෙයි කියලා පෙන්නන කොට, පෙනෙන රූපයක් ගැන කතා කරනවා නේ. නිව්ධානි විනුනි නළේව ලොකෙ, ලෝකයේ තියෙනවා නම් තියෙන්නේ විත්‍ර විතරයි කියලා එතැන තියෙන දෙයක් ගැන කතා කරනවා. හැබැයි ඒ තියෙන දේ ගැන භොයන්න කිව්වේ නෑ නේ. මොකද, ඒ දේ භොයලා ඒකේ ප්‍රශ්න විසඳෙව්වාට, අපි දැන් විදර්ශනා කරන කොට ගොඩාක් අය වරද්දගන්න තැනක් තමයි, අපි කියමුකො, අල්ලාගන්නවා මේ බැහැර තියෙන රූපයක්. ඔය රූපය අරගෙන ඕක කඩලා කඩලා කඩ කඩා කඩ කඩා බලනවා.

කොහොමදැ යි :- අන්තිමට එනවා සතර මහා ධාතුවට. ඒකත් එළියේ තියෙන්නේ.

ස්වාච්ඡිත ව්‍යාපෘතිය:- ඒකේ සතර මහා ධාතු හතරක්, එහා පැත්තේ තියෙනවා. හතරක් තියෙනවා මෙයාට. හතර මහා ධාතු කියන එක ඇහැට පෙනිවිච එකක් විදියට ම එලියෙ තියෙනවා මෙයාට.

කොග්ගලගේ ව්‍යාපෘතිය :- ඔතන තමයි හිරවෙන්නේ.

ස්වාච්ඡිත ව්‍යාපෘතිය:- නමුත් ඕක පෙන්නනවා, මූල පරියාය සූත්‍රයෙන් පෙන්නනවා, හොඳ ලස්සනට මේ සතර මහා ධාතු කියලා ගත්තොත් ඒත් වැරදියි කියලා. පයවියේ පයවිය කියලා මඤ්ඤණා කිරීමක් තියෙන්නේ. එහෙම හඟිනවා නම් ඒත් වැරදියි කියනවා. සාසනයෙන් බැහැරයි.

කොග්ගලගේ ව්‍යාපෘතිය :- ඔතන තමයි මට හිතෙන්නේ ගොඩාක් හිරවෙන තැනක්.

ස්වාච්ඡිත ව්‍යාපෘතිය:- හිරවෙන්නට හේතුවකුත් තියෙනවා මහත්තෙයා. මොකද දන්නවාද. අපේ ඉගැන්වීම් රටාව සහ අද වර්තමානයේ පොතපත ලියවිලා තියෙන්නේ ඔය කියන කාරණා ටිකත් එක්ක. ඔතනින් එහා පැත්තක් පිළිබඳව කතා වෙන්නේ නැහැ. ඒ කියන්නේ ඔය සතරාකාරයකින් තියෙනවා කියන එකත් මං හිතන්නේ කියවෙන්නෙත් නෑ වර්තමානයේ පොත්වල. පයවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියන එක, ආරම්මණ, ලක්ඛණ, සසම්භාර, සම්මුති කියන කාරණා හතරෙන් ප්‍රභේද ගත...

කොග්ගලගේ ව්‍යාපෘතිය :- මම දන්නේ නැහැ. මම මේ ඇහුවාම යි. කොහේද ඒක තියෙන්නේ?

ස්වාච්ඡිත ව්‍යාපෘතිය:- මූල පරියාය අටුවාවේ තියෙන්නේ.

කොග්ගලගේ ව්‍යාපෘතිය :- දැන් ඔය හතරම ඇත්තටම ගත්තොත්, දැන් සසම්භාර මට්ටමේ දී වුනත්, අරෙහෙ මොකක් හරි තියෙන්න ඕන මේක වදින්න කිව්වාට, ඒ සම්මතයේ කිව්වාට, දැන් ඒකත් අනික් පැත්තට මෙහෙමිම හදපු එකක්ම නේද? ...

ස්වාච්ඡිත ව්‍යාපෘතිය:- මෙහෙමිම හදපු එකක්. මෙහෙමිම හදපු එකක් කියලා කියන්නේ, රූප කලාප කියලා කොටසක් අපි කතාකරනවා නේද? රූප කලාපවල, දැන් උදහරණයකට ඕක මම මෙහෙම කියන්නම් මහත්මයාට තව කාරණයක් තේරෙන්න, අපි කියමුකෝ තොරණක් කියලා. තොරණක් නො වෙයි දැන් අර තියෙනවා නේ LED display එක තියෙනවානේ, එක එක කඩවල්වල හෙම ගහලා තියෙන්නේ අකුරු වැටෙන විදියට නොයෙකුත් විදියට හදලා තියෙනවා නේ. හැබැයි මේක වෙන්නේ, මේ බල්බ් ටික නිවෙන පත්තුවෙනවා කියන සිද්ධිමක් මිසක, ඒකේ අපට නේ මේ අකුරු රටා විත්‍ර රටා මැවෙන්නේ.

කොග්ගලගේ ව්‍යාපෘතිය :- මම ඕකට ගන්නේ computer screen එකයි TV screen එකයි. ඒකේත් තිත් ගොඩක් නේ තියෙන්නේ.

ස්වාච්ඡිත ව්‍යාපෘතිය:- ඒකේත් තිත් ගොඩක් නේ තියෙන්නේ. ඒකේ ඒ පත්තුවෙන නිවෙන කාරණාව අනුව ඒකේ වෙන වර්ණ විපර්යාස අනුව නේ අපට මේ පෙනෙන්නේ කාරණාවත්. ඒ වගේ තමයි මේ සසම්භාර කියන මට්ටමේ තියෙන්නේ ඔන්න ඔය කියන විපර්යාසයත්. ඒ කියන මට්ටම තුළ, අපි කියමු

දැන් මේ කනුව කියන මට්ටමක් අපට ඇවිල්ලා තියෙන්නේ මෙතැන තියෙන සසම්භාර කියන, පය්වි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ කියන, සසම්භාර කියන සතර මහාධාතු මුල්කරගෙන යි. සසම්භාර කියන්නේ සතර මහා ධාතු මුල්කරගෙන යි. ඒ සතර මහා ධාතු මුල්කරගෙන, වර්ණ රූපය කියන රූප උපදවාගෙන තියෙනවා. උපදවාගත්තා කියලා කියන කතාවට හේතුව තමයි ඒක බලන්න පුළුවන් ක්‍රමයට හදලා තියෙනවා කියන එකයි. මේ හදලා තිබිවිච්ච හින්දයි ඒක පෙනෙන්න පටන්ගන්නේ. එහෙම නැත්නම්, ඒ කියන්නේ දැන් අපේ මට්ටමට ඒක පෙනෙන්නේ නැත්නම්, දෙව් කෙනෙක්ගේ රූපයක් අපට පෙනෙන්නේ නැත්තේ, ඒ මට්ටමට මෙතැන හදලා නෑ. හදපු නිසා අපට දෙව් කෙනෙක් පෙන්වේ නෑ. අපි කියන්නේ tune කරනවා කියලා කිව්වොත් හිතන්නකෝ ඇහේ දෘෂ්ටි විතානය මට්ටමේ අපේ තියෙන ප්‍රසාද රූපය, අපි දෙව් කෙනෙක් පෙනෙන මානසික මට්ටමට මෙතැන සියුම් වුනොත්, අන්න අරක පෙනෙනවා. එතකොට ඒක පෙනුනේ මෙහේ හදපු නිසා මිසක ඒක තියෙන හින්ද පෙනුනා නෙවෙයි. ඒක උපදවාගෙනයි බැඵවේ.

**කොග්ගලගේ මහතා :-** ඒ වුනාට ඔතැන පොඩි ප්‍රශ්නයක් එනවා : දැන් අපි මෙහේ උපදවාපු හින්ද තමයි ඒක පෙනෙන්නේ. හැබැයි අපට හැම තැන ම එහෙම පෙනෙන්නේ නැහැ නේ. දැන් මෙහේ ඉපැද්දුවාට හැම තැනම දෙව්වරු පෙන්වේ නැහැ නේ. එතැන මොනවා හරි ... ..

**ස්වාමීන් වහන්සේ:-** එතැන මොනවා හරි තියෙනවා කියන එකට තමයි කිව්වේ සසම්භාර ලක්ෂණයකින් යුක්තයි.

**කොග්ගලගේ මහතා :-** එතකොට බාහිරය ගැන තේද කතා කරන්නේ? සසම්භාර ලක්ෂණය මෙහෙත් උපද්දපු හින්ද තමයි දකින්නේ. හැබැයි දැන් අනිත් පැත්තට කියන්නේ අර මොනවා හරි ස්වභාවයක් නොතිබුනා නම්, මෙහෙම පෙනෙන්නේ නැහැ.

**ස්වාමීන් වහන්සේ:-** එතැනින් මහත්මයා, මෙහෙම කාරනයකට එන්න, ඔය කාරනය ඔහොම භොයන්න යන්න එපා කියන්නේ මෙහෙම කාරනයක් නිසා. මොකද දන්නවාද ඕක භොයන්න යන්න එපා කියල කියන්නේ, අපට කවදවත් මේ බැහැර සිද්ධියක් අහු නොවෙන හින්ද ම යි භොයන්න එපා කියන්නේ. දෘෂ්ටි ගොඩක් ම යි එන්නේ. ඒ මොකද, ඇත්තට ම අපේ මානසික මට්ටමකින් අත්දැකීමක් ලබන්න බැහැ ඔය කියන තර්කවලින්. ඒ පරිසරයේ අත්දැකීමක් ලබනවා නම් ලබන්න පුළුවන්කම තියෙන්නේ මෙතන (ආයතන ඉක්මවා ගිය) නිව්විච්ච කෙනාට මිසක, ඊට මෙහා කෙනෙක් අපේ මානසික මට්ටමේ අපි හිතලා හිතලා හදගන්න හිතළු විකක් මිස ප්‍රඥාවට මතු වෙවිච්ච, ගෝචර වෙවිච්ච කාරනයක් නෙවෙයි. ලෝකයෙන් අයින් වෙවිච්ච කෙනාට යි ලෝකය කැරකෙනවා කියලා පෙනෙන්නේ. ලෝකයේ ඉන්න කෙනාට කවදවත් ලෝකය කැරකෙනවා කියලා දුනෙන්නේ නැහැ. ඒ වගේ වැඩක් මේක. ඒ කියන්නේ කාම මට්ටමෙන් මිදිලා, කාම මට්ටමෙන් මිදිවිච්ච කෙනාට යි කාමය පෙනෙන්න පටන්ගන්නේ. එතකං කාමය පෙනෙන්නේවත් නෑ එයාට. රූප මට්ටමෙන් මිදිවිච්ච කෙනාටයි රූපය පෙනෙන්න පටන්ගන්නේ. ඇත්ත. ඒ කාරනය ඒකයි. එතැනින් අයින්වුනහම තමයි ඒක පෙනෙන්න පටන්ගන්නේ. එතකං, ඒකේ ඉන්නකං, එයාට ජීවිතය වෙලා ඒක.

**කොග්ගලගේ මහතා :-** බල්ලා වතුරට එබිලා රැවටිලා ඉන්නකං ඌට ඕක පෙනෙන්නේ නැහැ එතැනින් එහා. අපි කියනවත් එක්ක ඒ මානසිකත්වයට පෙනෙන්නේ නැහැ. ඒ වගේ අපි ඉන්න කොට... ..

ස්වාච්ඡිත ව්‍යාප්තිය:- තමන් හිටගෙන ඉන්න තැන බලන්න නම්, තමන් ඒ හිටගෙන ඉන්න තැනින් අයිති වෙන්න ඕන. එතකොට යි හිටගෙන හිටපු තැන පෙනෙන්නේ. එතකොට වැහිලා තියෙන්නේ. ඒ වගේ තමයි අපි ඉන්න කෙලෙස් මට්ටම අපට අද පෙනෙන්නේ නෑ.

කොග්ගලගේ ව්‍යාප්තිය :- ඒ හින්දා තමයි අරවා ගැන කතාකරන්න එපා කියන්නේ. වැඩක් නෑ.

ස්වාච්ඡිත ව්‍යාප්තිය:- එපා කියලා කියන්නේ වෙන මොකුත් නිසා නෙවෙයි, ඔය ඒ පැත්ත භොයන්න ගිය කෙනෙක් භෞතික වාදයට වැටෙනවා නිකම් ම.

කොග්ගලගේ ව්‍යාප්තිය :- ඔව් ඔතැන හරියට ම ගැලැපෙනවා නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ ඇයි මේ ලෝකය බලායක් පමණ ශරීරය තුළින් පනවන්නේ.

ස්වාච්ඡිත ව්‍යාප්තිය:- ඇයි මේ පැත්තට පනවන්නේ කියන එක, අපි හිතන්නකෝ, අපි දැන් කෙහෙල් ගහක් අරගෙන, මේ කෙහෙල් ගහ හැදුනේ කොහොම ද, ඒ කෙහෙල් ගහේ තියෙන්නේ මොනවා ද, කියලා ඕක කැලි කැලි කැලි වලට පෙනී ගහලා බලලා බලලා බලලා කළයි කියලා, අපට ලැබෙන විදුර්ගතා ඥානය මොකක් ද.

කොග්ගලගේ ව්‍යාප්තිය :-ඥානයක් නෑ තව දෘෂ්ටියක් ඇතිකරගෙන...

ස්වාච්ඡිත ව්‍යාප්තිය:- තව දෘෂ්ටියක් ඇතිකරගෙන එතන එහෙම එකක් නෑ කියලා, කෙහෙල් ගහක් නෑ, දැන් කෙහෙල් ගහ කියන කොට කෙහෙල් ගහ තිබ්ලා තියෙනවා. නෑ කියන කොට නෑ කියන කොට නෑ කියන දෘෂ්ටියක් හදගෙන. වික්ෂේප දෙකකටම ඇවිල්ලා තියෙනවා. අමරා වික්ෂේපය මම හිතන්නේ දෙක ම එකතු වුනහම. ඇතයි නැතයි දෙක ම ආවාට පස්සේ හදන දෘෂ්ටියක් ඒක. කෙහෙල් ගහ කියන කොට තිබ්ලා තියෙනවා. දැන් ඒක නෑ කියලා කියන කොට නෑ කියන අර්ථයටත් ඇවිල්ලා. වචනය නෙවෙයි මම කිව්වේ. ඒ අර්ථය ගැන යි. ඒ නිසා අත්ථි ප්‍රත්‍යයෙන් හා නත්ථි ප්‍රත්‍යයෙන් කියන ප්‍රත්‍ය දෙක ම අත්ථි ප්‍රත්‍යය හඟවනවාය කියලා පෙන්වනවා නේ. නත්ථි ප්‍රත්‍යයනුත් පෙන්වන්නේ අත්ථි ප්‍රත්‍යය ම යි කියලා. යමක් නෑ කියලා කතාකරනවා නම්, පුටුව මෙතන නෑ කියලා කියනවා නම් පුටුව කියන එකක් ගැන තියෙනවා කියලා කතා කරනවා නේ. ඇතට සාපේක්ෂව නේ නෑ කියලා කතා කරන්නේ.

කොග්ගලගේ ව්‍යාප්තිය :-අර ඔබ වහන්සේ ඉස්සෙල්ලා කියාපු කතාව හරි පැහැදිලියි. විඥන වාදය කියනකොට නැත විතරක් නෙවෙයි ඇත කිව්වත් මේ පැත්තෙන් ම නේ තියෙන්නේ.

ස්වාච්ඡිත ව්‍යාප්තිය:- ඒ කියන්නේ මේ අපට ගොඩාක් දුරට හිතෙන්න පුළුවන් මේ නෑ කියන එක විතරයි කියලා.

කොග්ගලගේ ව්‍යාප්තිය :-මම ඇත්තට ම හිතාගෙන හිටියේ එහෙ ම යි. විඥනවාදය කියන්නේ ඒකයි කියලා. අද බොහොම වටිනවා ඔබ වහන්සේ මේක කියාපු එක.

**ස්වාමීන් වහන්සේ:-** නමුත් ඕක ගොඩාක් අය දනවා භෞතිකවාදයට. තියෙනවා කියන අර්ථයෙන්. හැබැයි තියෙනවා කියන අර්ථයෙන් භෞතිකවාදයට වැටෙන්නේ ඔය කියන රූප ගැන බලලා එහේ තියෙනවාය කියන තැනකින් ගත්තොත් තමයි භෞතිකයට අයිති වෙන්නේ. මෙහේ තියෙනවාය කියලා ගත්තොත් එහෙම මෙහේ තියෙන්නේ ම විඥනවාදය යි. ඒ කියන්නේ නාම වලටයි. නාම පැත්තෙන් තියෙනවා හෝ නෑ කියලා යම් කෙනෙක් කතා කරනවා නම් ඒ දෙක ම අයිති වෙන්නේ විඥනවාදයට යි. බැහැරින් යමක් තියෙනවා හෝ නෑ කියලා කතා කරනවා නම් ඒක අයිතිවෙන්නේ භෞතිකවාදයට යි. භෞතික දෙයක් ගැන ම තියෙනවා හෝ නෑ කියලා කතා කරනවා නම් : එහෙම අහුවුනේ නැද් ද? (නෑ) දැන් මම කියන්නේ මේ පොත තියෙනවා කියලා කතා කරනවා නම්. පොත කියලා එකක් තියෙනවාමයි කියන තැනකින් මෙහෙම කතා කෙරුවොත් මේක භෞතික වාදයට ද අයිති වෙන්නේ විඥනවාදට ද? මේ පොත තියෙනවා. මෙහෙ තියෙන පොතක් ගැන කතා කළොත් මේක භෞතිකවාදයට අයිති වෙනවා. මෙතැන පොතක් නෑ. මෙතැන තියෙන්නේ සතර මහා ධාතු යි. මෙතැන පොතක් කියලා එකක් නෑ. ඒත් භෞතිකවාදයටයි අහුවෙන්නේ. ඒකයි මම කිව්වේ, තියෙනවා කියලා කිව්වත්, නෑ කියලා කිව්වත්, (බාහිරෙන්) කතා කළොත් භෞතිකවාදයට යි අයිති වෙන්නේ. මේ පොතක් කියලා මේ හිතට නේ හිතුවේ. හිතේ නේ මේ පොතක් කියන එකක් හැදිලා තියෙන්නේ කියලා එතැන විතරක් කතා කළොත්, ඒක අයිති වෙනවා විඤ්ඤාණවාදය ට. මේ හිතෙන් හදගෙන තියෙන එකක්. මේ හිතේත් එහෙම එකක් නෑමේහිතේ තියෙන්නේ ස්කන්ධපඤ්චකයක් හටගත්තා මිසක, පොතක් කියන එකක් හිතේ නෑ. රූප වේදනා සංඥ සංඛාර විඥනයි ඇතිවෙලා තියෙන්නේ. ඒකත් අයිති වෙනවා විඤ්ඤාණවාදය ට.

**කොඟ්ගලගේ චෛතා :-**හිතේ හදපු පොතක් තමයි එළියෙන් තියලා තියෙන්නේ කිව්වත් අයිති වෙනවා විඤ්ඤාණවාදය ට.

**ස්වාමීන් වහන්සේ:-** හිතේ හදපු පොතක් තමයි එළියෙන් තියලා තියෙන්නේ කියන තැනකින් එතැන කතා කළත් ඒ තියෙන්නේ විඥනවාදය යි.

**භෞතභෞත චෛතා :-**ඒක පඤ්චද්වාරයට කලින් නෑ?

**ස්වාමීන් වහන්සේ:-** නෑ. පඤ්චද්වාරයට කලින් අපේ මානසික මට්ටමේ, මනස ඉපදිලා නේ තියෙන්නේ. මනස ඉපදිව්ව මනසකින් නේ පඤ්චද්වාරය අරමුණු කරන්නේ. එතකොට හිතක් ඉපදුනා කියන ගනයට, අපේ මට්ටමට ප්‍රකටවෙන්නේ පඤ්චද්වාර මට්ටම යි. ඊට කලින් තත්ත්වය තුළත් ඔය කියන කාරනා තියෙනවා. අතීත භවාඛගය කියාපුවහම අතීතභවාඛගය කියන තැන ම තියෙනවා නේ කෙලෙස් මට්ටමක්. මොකද භවාඛගය පිරිසිදු වෙලා නෑ නේ අපේ මානසික මට්ටම. මොකද, එහෙම පිරිසිදු වුනා නම්, ඊළඟ මොහොතේ නිවන් දකින්න පුළුවන් අපට. එහෙම බැරිවෙලා මේ දිගින් දිගට දිගින් දිගට විත්ත රුල්ල යන්නේ, අනුසය වෙලා, ආසුව වෙලා යන්නේ .

**භෞතභෞත චෛතා :-**සංඛාරයක් වෙන්න කලින් කොහොම ද?

**ස්වාමීන් වහන්සේ:-** නෑ මහත්තෙයා, මෙහෙම කාරනයක් ඔතැන තියෙන්නේ. ඒ කියන්නේ කලින් මානසික මට්ටමේ ඒ විදියට හැදිව්ව එක මුල් කරගෙන, ඊළඟ හිත උපදින්නේ විපාක විදියට යි. ඊළඟ හිත උපද්දවන්න පුළුවන් බව දීලා තියෙන්නේ අරකේ විපාකයක් විදිය ට යි. එතකොට ඒ විපාකය හැදෙන්නේ ම, මේකේ මට්ටමේ කෙලෙස් මට්ටමේ හැටියට ම යි. හැබැයි විපාකය පිරිසිදු යි. විපාකය

පිරිසිදු යි, පිරිසිදු බව දන්නේ නෑ, අර ආසුවයෙන් ආයෙ වහනවා මේක. ආසුවයෙන් වැහුවා කියලා කියන්නේ අවිද්‍යාව යෙදුනා කියන එකයි. අවිද්‍යාව යෙදුනා කියලා කියන්නේ ම ආපහු කිලිටි කලාකියන එක යි. පිරිසිදු යිවිපාකය. විපාකය පිරිසිදු වුනාට, අපි පිරිසිදු බව දන්නේ නැති බවක් තියෙනවා නේ. ඇත්ත ඇති හැටියට නො දන්නා බවක්.

කොහොලොගේ මහතා :-ඒක මේ මොහොතේ අවිද්‍යාව යි.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- ඒ මේ මොහොතේ යෙදෙන එකයි. මේ වර්තමානයේ යෙදෙන හේතු ටිකක් තියෙනවා. ඒක ඒ නිසා ආපහු කර්මයක් වෙනවා තව සිතක් උපද්දවන්න.

භ්‍යසිංහ මහතා :- අභිසංකරණ වෙලා.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- අභිසංකරණ වෙලා. ආපහු උපද්දන එකත් ආයෙ උපදින එකත් පිරිසිදුයි. ඒ උපදින එක පිරිසිදු වුනාට මේකෙන් ගෙනාපු ආසුවයෙන් අරකත් වහනවා.

කොහොලොගේ මහතා :-මේ මොහොතේ අවිද්‍යාව යෙදුනේ නැත්නම් ආයෙත් සකස් වෙන්න විදියක් නෑ.

භ්‍යසිංහ මහතා :- ඒක ලොකීක හිතක් ම නේ ද?

ස්වාමීන් වහන්සේ:- ලොකීක හිතක් ම තමයි. ලොකෝත්තර සිත්වල යෙදෙන්නේ නෑ මේ මට්ටම්.

භ්‍යසිංහ මහතා :- ලොකෝත්තර සිත ගැන නේද මේ සොයන්න උත්සාහවත් වෙන්නේ ?

ස්වාමීන් වහන්සේ:- ලොකෝත්තර සිත ගැන සොයන්න උත්සාහවත් වෙනවා කියන එකත් වැරදි නැහැ. නමුත් ඒ කියන ලොකෝත්තර සිතක් පිළිබඳව අපට සොයන්න බෑ.

කොහොලොගේ මහතා :-සෙව්වාට වැඩක් නෑ.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- සෙව්වාට වැඩක් නෑ කියන තැනකින් වෙන්නේ, එය ද සොයලා තියෙන්නේ අපේ කෙලෙස් මට්ටමට ම යි. එහෙම මහත්මයා මොනවා හරි දෙයක් දිහා බලලා හිතනවා නම්, ඒ හිතලා තියෙන්නේ මහත්මයා ලඟ තියෙන තොරතුරු ටිකට නේ. දෑත් මෙහෙම හිතන්නකෝ උදහරනයකට : මම ශිෂ්‍යත්ව පන්තියේ ඉන්නවා, මහත්මයා සාමාන්‍ය පෙළ පන්තියේ ඉන්නවා. මහත්මයා උසස් පෙළ පන්තියේ ඉන්නවා. අපි හිතමුකෝ කැමිපස් එකේ ඉන්නවාය කියලා. මානසික මට්ටම් හතරක් නේ.අපි හතර දෙනා ම ගිහිල්ලා ඉවරවෙලා යමක් දිහා බලන් ඉන්නවා කියන්නකෝ. දෑත් මට පෙනෙන්නේ මම දන්නා තරමට අරගෙන නේ අර දිහා බලන්නේ. මහත්මයා, මහත්මයා ගැන හිතන්න. ඉංජිනේරු මහත්මයාත් ඒ තාක්ෂණයත් යොදලා ඒවා ඒ කාරනාත් එක්ක නේ බලන්නේ. ඒ කාරනා අපට දූනෙන්නේ නෑ නේ. පැහැදිලි ද? ඒ කෙනා කෙනා, කෙනා කෙනා බැලුව. හැබැයි එකම අරමුණක්, එකම කාරනයක් තමයි මෙයාලට ආවේ. එකම නිමිත්තක්, එකම නිමිත්තක අරමුණක් තියෙන්නේ.

කොග්ගලගේ චන්දන :-එක්කෙනෙක් ඇහුව මේ doctor කෙනෙක්, surgeon කෙනෙක් අර stethoscope එකෙන් සද්දේ අහලා මෙයාට තියෙන ලෙඩේ හිතේ මවාගන්නා. ඊළඟට බෙහෙත්කරලා ලෙඩෙන් සනීපකලා. බාහිරයක් නැත්නම් ඒක කොහොමද වෙන්නේ?

ස්වාමීන් වහන්සේ:- ඒ මානසික මට්ටම්වලින් නම් කතාකරලා මේ දහම කතාකරන්න බැරිවෙයි. ඒ කියන්නේ එව්වරකට ඒ කියන තැනකින් කතා කළොත් නම්. කතා කරන්න බැරිව නෙවෙයි මම කියන්නේ. එහෙම ගැටළුවක් නැහැ. ඒ ගැන කතා කරන්න පුළුවන්. නමුත් ඒ කියන පරිසරයකින්දහම උප්පන්න බැහැ. නෑ ඕක ඔහොම තමයි. එන ගැටළුවක් තමයි දැන් රහතන් වහන්සේ රූපය පරිහරණය කරන්නේ නෑ කියන කතාවක් තියෙනවා නේ. රහතන් වහන්සේ පරිහරණය කරන්නේ ස්කන්ධ හතරයි කියලා කියන එක පෙන්නනවා නේ. ධම්මසඞ්ගනියේ පෙන්නනවා. එතකොට කෙනෙකුට ප්‍රශ්නයක් එනවා, රහතන් වහන්සේ කෙනෙකුට රූපයක් නෑද්ද? රහතන් වහන්සේ ට නැති රූපයක් ගැන මවාගන්නේ අපි නේ මේ සිතෙන්. අපි හිතාගෙන ඉන්න රූපය රහතන් වහන්සේට තියෙනවයි කියලා නේ අපි හිතන්නේ. රහතන් වහන්සේගේ මානසික මට්ටමට අනුවෙන එක අපිට හිතාගන්න බෑ නේ. පිහිටන්නේ නැති ස්වභාවයක් ගැන අපට අද අත්දැකීමක්වත් නෑ. ඒ අත්දැකීමක් නැති එකක් පිළිබඳව දැනගන්න අපට හිතාගන්නවත් බෑ. ඒකයි මම කිව්වේ, ඒ මානසික මට්ටම පිළිබඳව අපි දැනගෙන හිටියාට කමක් නෑ. හැබැයි ඒ මානසික මට්ටම කොහොමද වෙන්නේ කියලා හිතන්න යන්න එපා. දේශනාවේ අපට පෙන්නනවා නේ රහතන් වහන්සේගේ මානසික මට්ටම මේ මේ විදියට වෙන්නේ, මේ විදියට තමයි ඉන්ද්‍රිය ධර්මයන් ආදී කාරනා ටික වැඩ කරන්නේ කියලා පෙන්නනවා. ස්කන්ධ, ධාතු, ආයතන මෙන්ම මේ විදියට යි තියෙන්නේ කියලා. ඒ තියෙන්නේ කොහොමද එහෙම වෙන්නේ කියලා ආයෙ ප්‍රශ්නයකින් අපි හොයන්න ගියාට අපේ මේ නීවරණ මානසික මට්ටමකින් තව අපි මේ නීවරණවත් දුරු කරපු නැති මනසකට රහතන් වහන්සේගේ මානසික මට්ටමෙන් දකිනවයි කියන කාරනාවක් කිසි කලෙක වෙන්නේ නෑ. එහෙම අනුච්ඡේදාත් තමයි පුදුමෙන්.

කොග්ගලගේ චන්දන :-හැබැයි ඒක අපට අනුමානෙන් හොයාගන්න පුළුවන්. අර ... ..

ස්වාමීන් වහන්සේ:- අනුමානෙන් හොයාගන්න පුළුවන්. හැබැයි එතැනට එන්න වෙන්නේ පෙල දහම හරියි කියන තැනකින්. අපි හිතන් ඉන්න එක හරියි කියන තැනකින් පෙල දහම ගලපන්න එපා අපි හිතාගෙන ඉන්න තැනකට. අපේ දැනුම අරගෙන යන්න පෙල දහම තියෙන තැනට එතැන හරියි කියන තැනකට. මොකද පරියප්ති සාසනයේ විශ්වාසය ඇතුළු තමයි මේ ගමන යන්න වෙන්නේ.

කොග්ගලගේ චන්දන:- එතැනදී තමයි අර කේවඩ්ඪ සූත්‍රයේ එන පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ නගාධති කියන මට්ටම හිතාගන්න පුළුවන් නේද ස්වාමීන් වහන්සේ.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- එතැනදී මෙන්ම මෙහෙම පරිසරයක් නේ කියන්නේ කියන එක පිළිබඳව කතා කරන්න පුළුවන්. එතැන රහතන් වහන්සේගේ මානසික මට්ටමේ තියෙන විශේෂත්වය තමයි, ඇත්ත ඇති හැටියටත් දකිනවා. එතැන. ඒ නිසා එයාට ඒකෙන් මිදෙන්නත් පුළුවන්. ලෝකයා මෙන්ම මෙහෙම රැවටිල්ලකයි ඉන්නේ කියලා ඒ රැවටිල්ලත් දකිනවා. ඒ නිසා ඒ රැවටිල්ල තුළ කතා කරන්නත් පුළුවන්. එතැනයි මෙතැන තියෙන විශේෂත්වය. ඉතින් ඒ නිසා අපට හිතෙන්න පුළුවන්, රහතන් වහන්සේත් මේ පිණිසාවානේ යන්නේ, රහතන් වහන්සේත් මේ පුද්ගලයෙකුට කතා කරන්නේ. සැරියුත් හාමුදුරුවෝ මේ බුදුහාමුදුරුවෝ හම්බවෙන්න යන්නේ, ඉතින් පුද්ගලයෙක් නැත්නම් එහෙම කොහොමද වෙන්නේ?

කොග්ගලගේ ව්‍යාකෘතිය :- ඔව් කමයි අහන්නේ. කවුද සැරියුත් හාමුදුරුවෝ කියල අඳුනාගත්තේ කියලා.

ස්වාමීන් වහන්සේ :- ලෝකයාට හරිම ප්‍රශ්නයක්. සැරියුත් හාමුදුරුවන්ට එහෙම ප්‍රශ්නයක් නැහැ.

කොග්ගලගේ ව්‍යාකෘතිය :- ඔව් අහනවා. බුදුහාමුදුරුවන්ටත් මේ හිසේ කැක්කුම හැඳුනා නේ ද, ...

ස්වාමීන් වහන්සේ:- අපි ගන්නේ ම බුදුහාමුදුරුවෝ කියන්නේ පුද්ගලයෙක් විදියට. සැරියුත් මහ රහතන් වහන්සේ කියන්නේ පුද්ගලයෙක් විදියට. අපේ මට්ටමේත් අපි අද සත්ත්ව පුද්ගල සංඥාවෙන් බලන පුද්ගලයා කියන ආකල්පයෙන් මයි බුදුහාමුදුරුවන්ගේ මානසික මට්ටමේනුත් ලෝකය බලලා තියෙන්නේත් අපි (සිතා). ඔව්ගේ කාරනාවලට ඉතින් හිතාවෙනවා ඇරෙන්න වෙන කරන්න දේකුත් නෑ. අපිත් ඔය මෝඩකම්වල ඉන්නවා තාමත්. නමුත් තේරෙනවා මේ කරන්නේ මහ මෝඩ වැඩක් කියන එක. සමහරු තර්ක දනවා. මහ පුදුම විදියේ තර්ක දන්නේ. ඉතින් ඇත්තට ම වැඩ කරන්නේ, අපට තේරෙනවා මේකෙ මේ කතා කරන්නේ සම්පූර්ණ දහම නෙවෙයි කියලා. මොකද ධර්මයේ දර්ශනය තුළ දර්ශන ක්‍රමවේදය හරියට තේරුම්ගත්ත කෙනෙකුට, ඒ කියන්නේ දර්ශනය අවබෝධ වුනා නෙවෙයි. දර්ශන ක්‍රමවේදය කියන්නේ මෙන්න මෙහෙම එකක් කියලා තේරුම් ගත්තා නම්, ඒ කෙනාව කොතනකවත් රැදිලා හිරවෙන්නේ නෑ. හැම තැනම ලිහෙනවා. ඒ කියන්නේ හැම ගැටළුවකට ම කාරනය ලිහෙනවා.

කොග්ගලගේ ව්‍යාකෘතිය :- මතැන නේ ස්වාමීන් වහන්සේ, මම මේ දකින්නේ අර පටලවාගෙන කියලා. දැන් එක තැනක තියෙන එක, ' ආ ඒක ඒ පරියායට එතැනට නේ මේක තියලා තියෙන්නේ. මෙතැනට ඕක ගැලපෙන්නේ නෑ ' කියලා ඔන්න ඔහොම බේරිලා යාමකුත් තියෙනවා නේ සමහර වේලාවට. මේ සූත්‍රයේ මෙහෙම කියලා තියෙන්නේ. ඒ මේකට.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- එතැනදී මෙහෙම බලන්න ඕන මහත්මයා. එතැනදී සම්පූර්ණ අර්ථයකින් අපි කතා කරන්න හොඳ නෑ එතැන දී. එතැනදී තියෙනවා මහත්මයා එක සූත්‍ර දේශනාවක් තව සූත්‍ර දේශනාවකට වෙනස් වෙන්නෙ කොහොමද කියලා. පරියායයන් දෙකක් වෙන්නේ කොහොමද කියන එක. ඒ කියන්නේ දැන් අපි කියමුකෝ මෙහෙම: දැන් මහත්මයයි, මායි කතා කරනවා කියන්නකෝ. දැන් අපි දෙන්නා කතා කරන කාරනාව තුළ අපි දෙන්නාගේ මානසික මට්ටමකට අදාල කාරනාවක් කතා කරයි. ඒ කාරනාව ම අපි තව එක්කෙනෙක් එක්ක කොහොමද කතා කරන්නේ? එතකොට වෙනස් වෙන්න පුළුවන්. හැබැයි කතා කරන දර්ශණය එකයි. කතා කරන කාරනා ටික දෙකක්.

කොග්ගලගේ ව්‍යාකෘතිය :- දර්ශණය වෙනස් වෙන්න බෑ නේ.

ස්වාමීන් වහන්සේ:- දර්ශණය වෙනස් වෙන්න බෑ. මොකද බුද්ධ දර්ශණය තුළ තියෙන්නේ හේතු ඵල දහම නම් ඒක පටිච්චසමුප්පාදයෙන් කතා කළත් හේතු ඵල දහම ම විය යුතුයි. ආර්ය අෂ්ටාංගික මාර්ගයෙන් කතා කළත් හේතු ඵල දහම ම විය යුතුයි. ඊළඟට චතුරාර්ය සත්‍යයෙන් කතා කළහමත්, ඒත් එහෙම ම විය යුතුයි. ඔය කියන මාතෘකා ආදිය ...

කොග්ගලගේ ව්‍යාකෘතිය :- නොගැලපෙන්න බැහැ නේ එක තැනකට වත්.



ස්වාච්ඡිත ව්‍යුහය:- නො ගැලපෙන්න බෑ. නො ගැලපෙන්න බෑ අපට ඒක ගලපාගන්න බැරිවෙන එක අපේ දුර්වලකමක්. අපේ දුර්වලකමක් මිස ගලපාගන්න බැරිකම ධර්මයේ අඩුවක් වෙන්න බෑ. හැබැයි මෙහෙම කරන්න හැකියි. ඒ කියන්නේ දැන් සමහර සූත්‍ර දේශනාවල තියෙනවා මහත්මයා, ඒ සූත්‍ර දේශනාවේ කතා කරලා තියෙන්නේ මාර්ගය ගැන විතර ම යි. වෙන කිසි ම දෙයක් කතා කරලා නෑ. එතකොට අපට හිතෙන්න පුළුවන් මේක බුදුහාමුදුරුවෝ එක පරියායක් මාර්ගය ගැන විතරයි කියලා තියෙන්නේ කියලා. නෑ මාර්ගය ගැන කිව්වේ දුක සහ දුකට හේතුව සහ දුකේ නිරෝධය කියන කාරණා තුන ම වටහාගන්න පුළුවන් නුවණ තියෙන කෙනාට මාර්ගය විතරයි අඩුවෙලා තිබුණේ. ඒ කෙනාට මාර්ගය ගැන පැහැදිලි කරන්න විතරයි අවශ්‍ය වෙන්නේ. ඒ මානසික මට්ටමට මාර්ගය කිව්වහ ම එයා ඒ මාර්ගයෙන් නිවන් දකිනවා.

කොහොමදා ව්‍යුහය:- අනිත් ඒවා විස්තර කරන්න අවශ්‍ය නෑ.

ස්වාච්ඡිත ව්‍යුහය:- මාර්ගය ගැන විස්තර කරනකොට දුක සහ දුකට හේතුව සහ දුකේ නිරෝධය කියන තුන ම ඕක ඇතුළේ තියෙනවා.

කොහොමදා ව්‍යුහය :- එතැන ගැටළුවක් නෑ. අපි හිතමු, මාර්ගය ගැන එක තැනක තියෙන එකයි, මාර්ගය ගැන තව තැනක තියෙන එකයි, දෙකක් කියලා ...

ස්වාච්ඡිත ව්‍යුහය:- ඒකට ප්‍රබේධ තියෙන්න පුළුවන්.

කොහොමදා ව්‍යුහය:- ප්‍රබේධ තිබුණට අර දර්ශණය එක ම වෙන්නට ඕන නේ. අතෙන්නදි එක මාර්ගයක් කිව්වා, මෙතෙන්නදි වෙන මාර්ගයක් කිව්වා ...

ස්වාච්ඡිත ව්‍යුහය:- නෑ. නෑ. මාර්ග දෙකක් නෑ මේ සාසනයේ. මාර්ග දෙකක් නැහැ. නමුත් මාර්ගය දකින ආකාර තියෙන්න පුළුවන් විවිධාකාර.

කොහොමදා ව්‍යුහය:- කොහොම ආවත් අවබෝධය එකම වෙන්න ඕන නේ.

ස්වාච්ඡිත ව්‍යුහය:- අවබෝධය එකම වෙන්න ඕන. හැබැයි මෙහෙම තියෙනවා මහත්මයා. ඒ අවබෝධය එකම අවබෝධය කියලා අපි කතා කළාට දැන් රහතන් වහන්සේලාගේ ප්‍රබේධ දෙකක් අපට පෙන්නනවා. සිව්පිළිසිඹියාපත් රහතන් වහන්සේ සහ සිව්පිළිසිඹියාපත් නැති රහතන් වහන්සේ කියලා. මොකද මේ වගේ ප්‍රබේධ දෙකක් පෙන්නන්නේ මේ අයගේ මොකක් සම්බන්ධයෙන් ද කියන එක අපට පොඩි හිතන්න තැනක් තියෙනවා. රහතන් වහන්සේ නමක් එනවා තමන් යම් කමටහනක් කරගෙන, ඒ කමටහනට අනුව මාර්ගය වඩලා, රහත්ඛව උපදවා ගැනීම කියන තැන දක්වා එනවා. එයා ද නිවන් දකපු කෙනෙක් තමයි. හැබැයි මේ රහතන් වහන්සේ සමහර වේලාවට අනිත් පරියායයන් එකක්වත් දන්නේ නැහැ. ඒ තමන් ආපු පරියායට අනුව විතරයි දන්නේ. ඒ රහතන් වහන්සේ රහතන් වහන්සේ නමක් කියනවා. හැබැයි තවත් රහතන් වහන්සේ නමක් ඒ විදිය ට ම තවත් පරියායකින් එනවා. හැබැයි ඒ රහතන් වහන්සේට සියලු පරියායයන් වැටහෙනවා. මේ අවබෝධය ම තමයි. අවබෝධ දෙකක් නෙවෙයි. ප්‍රභීණ කළ යුතු සියළු කෙලෙස් ප්‍රභීණවෙලා තමයි. හැබැයි මෙතැන තියෙන ප්‍රඥාව සහ

මෙතැන තියෙන ප්‍රඥව අනුව ප්‍රබේධ දෙකක් තියෙනවා, මෙතැනට සියළු පරියායයන් වැටහෙන්නත්, මෙතැනට ආව පරියාය ගැන විතරක් දැනුවත් වෙන්නත් කියන කාරණා දෙකකින් ප්‍රබේධ කරලා තියෙනවා. ඒකෙන් ගන්න එපා නිවන කියලා දෙකක් තියෙනවා කියලා. රහත් බව කියලා දෙකක් තියෙනවා කියලා ගන්න එපා. ඒ හින්දා මාර්ග දෙකක් තියෙනවා කියලා ගන්න එපා.

*භෞද්ධ චරිතා :-* එක ම උපාධිය.

*ස්වාමීන් වහන්සේ:-* නෑ ඕකට මම දෙන්නේ උදහරණය මොකක්ද කියලා දන්නවද, දැන් අපි කියමුකෝ උසස් පෙල ලියලා මට ' A ' තුනක් තියෙනවා. තව කෙනෙක් උසස් පෙල ලියලා, ' A ' දෙකයි, ' B ' එකයි තියෙනවා. දෙන්නාගේම rank එකට campus එකට යන්න පුළුවන් නම් දෙන්නම පාස්. දෙන්නම එකම campus එකේ out වෙනවා එකම batch එකේ ලියලා. අන්න එයත් doctor කෙනෙක්, මෙයත් doctor කෙනෙක් කියන්නකෝ. අරයාත් doctor, මේ ' A ' තුනක් ගත්ත doctor කෙනෙක් අරයා කියලා කියනවාද? කීයටවත් නෑ. අර යන doctor මේ, ' A ' දෙකයි, ' B ' එකයි තියෙන්නේ මේ ඩොක්ටර් ට වඩා ඒ ඩොක්ටර් ට එකක් අඩුවෙලා තියෙන්නේ කියලා කියනවාද? එතැන කතා කරන්නේ එකම degree එක ගැන නේ කතා කරන්නේ. ඒ වගේ රහත්වුණා කියන තැනක ආයෙ මේ ප්‍රබේධ කතන්දරයක් නැහැ. නමුත් මෙයාට වඩා මෙයා දක්ෂ වෙන්න පුළුවන්.

*කොඟ්ගලගේ චරිතා :-* ඒක සමහර විටෙක තව කෙනෙකුට කියා දෙන්න ගියහම ඒ වෙනස පෙනෙන්න ඉඩ තියෙනවා.

*ස්වාමීන් වහන්සේ:-* ඒ වෙනස පෙනෙන්න ඉඩ තියෙනවා. නමුත් අවබෝධය කියන කාරණාවේ වෙනසක් නැහැ. නැත්නම් ඕකත් වරද්ද ගන්නවා ඇයි එහෙම දෙකක් තියෙන්නේ කියලා. ඒ මේ මාර්ග දෙකකින් ඇවිල්ලා වෙන්න ඇති. නෑ එහෙම නෑ. පරියායයන් ගණනාවක් තියෙන්න පුළුවන්. හැබැයි ඒ හැම පරියායයක්ම එක තැනකට වැටිලා, එක තැනකින්ම තමයි ඔක්කෝම යන්නේ. දැන් අපි කියන්නකෝ මෙහෙම : ආනාපානසති භාවනාව කරන කෙනා කොහොමද නිවන් යන්නේ කියලා. ඒ කෙනා සමහරවිට ආනාපානසතියෙන් සෝවාන් කෙනෙක් වෙන්න ඇති. අශුභ භාවනාව වඩන කෙනා සෝවාන් වෙනවා. මේ කෙනා නම් ආනාපානසති භාවනාවෙන් සෝවාන් වෙච්චි කෙනෙක්, මේ කෙනා අශුභ භාවනාවෙන් සෝවාන් වෙච්චි කෙනෙක්, මෙයා මරණානුස්සතියෙන් සෝවාන් වෙච්චි කෙනෙක්, මෙයා මේ පිළිකුල් භාවනාව, සක්මන් භාවනාව, කරලා කියලා එහෙම ප්‍රබේධ නැහැ නේ. එහෙම ප්‍රබේධ නැතිවෙන්න හේතුව තමයි, සෑම කමටහණක ම විදර්ශනාව එකයි. *අජ්ඣන්තං වා බහිද්ධං වා අජ්ඣන්තං බහිද්ධං වා* කියන කොටස හැම කමටහනටම එකයි. *සමුදය ධම්මානුපස්සීවා වයධම්මානුපස්සීවා සමුදයවයධම්මානුපස්සීවා* එතැනදීත් ඔය ප්‍රබේධ අපි වෙන්කරගෙන වෙන්කරගෙන වෙන්කරගෙන කොච්චර කතා කළත්, එක ම තැනකටයි ඇවිල්ලා තියෙන්නේ. ආනාපානසති භාවනාව වෙන්න පුළුවන්, අශුභය, සීවනිකය කියලා මොන තරම් කමටහන් තිබුණත්, *අජ්ඣන්තං වා බහිද්ධං වා* කිව්වා නම් එක ම තැන යි. අපි ඕක *අජ්ඣන්තං වා බහිද්ධං වා* කියලා ඒ ඒ කමටහණට වෙන් කරගන්නවා. එහෙම නෑ. එක ම තැනක් මේ කතා කරන්නේ. *සමුදය ධම්මානුපස්සී වා වයධම්මානුපස්සී වා* කිව්වා නම් එක ම තැන යි. *අත්ථී කායොතිවා පනස්ස සති පච්චුපට්ඨිනා හොති.* සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් නො වෙයි කය පමණක් ඇත්තේය කියන නුවණේ පිහිටා හිටින තැන දක්වා එන්න කියනවා. එහෙනම් මේ හැම කෙනෙක් ම එන්න ඕන එක ම තැනකට යි. කායානුපස්සනාවෙන්. සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් නොවෙයි මෙතැන කය පමණක් ඇත්තේ ය කියන නුවණේ පිහිටා ඉන්න තරම් දක්ෂයි. ඒ කියන්නේ සක්කාය

දිට්ඨිය දුරුවෙලා. ඊට පස්සේ පෙන්නනවා, අභිජ්ඣා දෙමනස්සා දෙක දුරුවෙනකම් මේ කමටහණ වඩනවා. එතකොට ආයෙ ඔයාට ඇවිල්ලා අහන්න ඕන නෑ හාමුදුරුවනේ, මම දැන් මේක කළා. දැන් හාමුදුරුවනේ මම ඊළඟට මොකක් ද කරන්න ඕනේ කියලා අහන්න දෙයක් නෑ. ඇයි තමන්ම දන්නවානේ තමන්ගේ මේක දුරුවෙලා ද නැද්ද කියලා. තමන්ගේම මේ සිහිය පිහිටලා ද නැද්ද කියලා තමන් ම දනගන්නවා. එතෙක්ට එනකම් කළා නම් අහන්න දෙයක් නෑ ප්‍රතිපල ම තමයි එයාට තියෙන්නේ.

**කොඟ්ගලගේ චූෂා :-** ඒ කියන්නේ අර නවකිඤ්චි ලොකෙ උපාදියනි, කියනකොට අර ...

**ස්වාමීන් වහන්සේ:-** මේ ලෝකයේ කිසි දෙයක් උපාදය කරගන්නේ නෑ කියන කාරනාව නේ. ඒ කියන්නේ ලෝකයේ කිසි ම දෙයක් මෙයා අල්ලං නෑ කියන්නේ, ලෝකෝත්තර වෙලා. කයෙහුත් මිදෙනවා. එතැන ඒ කය පමණක් ඇත්තේ ය කියන තැනදි ගන්න එපා තියෙන කයක් කියන එක. ඔතැනත් වරද්ද ගන්නවා. මේ තියෙන කය ගැනයි මේ කතා කරන්නේ තියෙන එක නෙවෙයි ඔය. හේතුඵලයත් එක්ක හම්බවෙන සිද්ධියක් නේ මේ දකින්නේ මෙයා. සමුදය ධම්මානුපස්සි වා වය ධම්මානුපස්සිවා කියලා කියන්නේ ඇත්තට ම මෙයා දකින්නේ හේතු ඵල දහමයි. එතකොට ඒ හේතුඵල දහමට මෙයාට වැටහෙනවා, හේතු නිසා කය පවතිනවා, හේතු නිරෝධයෙන් කය නිරෝධ වෙනවා කියලා මෙන්න මේ හේතුව නිසා ඇතිවෙලා හේතුවේ නිරෝධයට යන...

**කොඟ්ගලගේ චූෂා :-** හේතු යෙදෙන්නේ නැත්නම් කයක් ගැන කතා කරන්න දෙයක් නැහැ.

**ස්වාමීන් වහන්සේ:-** කතා කරන්න දෙයක් නැහැ. නමුත් දැන් කතා කරන්න පුළුවන් වෙලා තියෙන්නේ හේතුඵල යෙදිලා තියෙන කයකින් ජීවත් වෙන නිසා යි. එහෙනම් මේ හේතුඵල දහමක ජීවත්වෙනවා මිසක සත්ත්වයෙක් පුද්ගලයෙක් ජීවත් වෙනවා නෙවෙයි කියලා නුවණට එන්න ඕන. ඒකයි කය පමණක් ඇත්තේ ය කියලා කියන තැනක සත්ත්ව පුද්ගලභාවයක් නෙවෙයි මෙහෙම කයක් තියෙනවා. ඒ තියෙන කය කොහොමද, ඇතිවෙලා නැතිවෙලා යන කයක් තියෙන්නේ. කයේ නිරෝධය දකිමින් කයක් දකිනවා. ඒකයි අර රූපයේ අනිත්‍යය දකිනවා නෙවෙයි, අනිත්‍ය වූ රූපය දැක්කා නම් හරි නේ. රූපයේ අපි දකින්නේ තියෙන කයේ අනිත්‍යයයි. හැබැයි අනිත්‍ය වෙච්චි රූපයක් දැක්කා නම් රූපය ම අනිත්‍ය වෙලා අපට. එතකොට ආයෙ තියෙන කතාවක්වත්, නෑ කතාවක්වත් නෑ එතැන. එයා තියෙනවා කියන්න යන්නෙත් නෑ, නෑ කියන්න යන්නෙත් නෑ. ඇයි එයා දකින්නේම අනිත්‍ය වෙච්චි රූපයක්. එතකොට මේ කයත් සමුදයෙන් වයෙන් දෙකෙන් දකින කාරනාවක දී මෙයාට කොතැනක වත් කොටු කරන්න ලඝු කරන්න තැනක් අහුවෙන්නේ නෑ, තියෙන එකක් වත් නැති එකක් වත්. මෙයාට තියෙන්නේ ඇතිවෙලා පැවතිලා නැතිවෙලා යන ධර්මතාවයකට අදාල ලක්ෂණ ටිකක් මිස, එතකොට ඒ ලක්ෂණයට යටත් වෙච්චි කයක් තියෙයි. ඒ තියෙන කය අර ධර්මතාවයකට යටත්වෙලා තියෙනවා. ඒකයි අන්ථි කායොති වා පනස්ස සති පච්ඡුපට්ඨිනා හොති. සිහි නුවණින් යුක්තව දකිනවා, ඇත්තේ මෙහෙම එකක් විතරයි කියලා. එහෙම නැතුව මේ කය කියලා ආයෙත් ගෙඩි පිටින් සත්ත්ව පුද්ගල කයක් අල්ලගන්නවා කියන තැනකට නෙවෙයි. ඔය වචනවල අර්ථය කොච්චර වරදවා ගන්නවාද.

**කොඟ්ගලගේ චූෂා:-** සත්ත්වයෙක් නැති කයක් තියෙනවා කියලා වරදවා ගන්නවා!

ස්වාමීන් වහන්සේ:- නෑ කියලා කියන්නත් බෑ නේ. ඇයි, හේතු හැඳෙනකොට මේ තියෙනවා කියන තැනකට ඇවිල්ලා. හේතු නැතිවෙනකොට නැතිවෙනවා කියන නිසා, තියෙන තැනකත් නෑ. ඒ නිසා ඊට කලින් පෙන්නනවා සමුදය වය දකින්න කියලා. උදය වැය බලන්න කියලා කියන්නේ.

කොහොලොත් වහනා :-ඕක අර හරියට ම ගැලපෙනවා අනිච්ච සංඥාව එක්කත් අර සමුදයයි අත්ථගමයයි ...

ස්වාමීන් වහන්සේ:- ඒ කියන්නේ හේතු නිසා ඇතිවෙන හින්දා නෑ කියන්න බෑ මේවාට. නෑ කියන අන්තයට යන්නත් බෑ. හේතු නිරෝධයෙන් ඵල නිරෝධයට යන නිසා තියෙනවා කියන අන්තයට යන්නත් බෑ. එතකොට තියෙනවා කියලා පනවන්නත්, නෑ කියලා පනවන්නත් බෑ කියලා කියන්නේ මෙයාට ස්ථිරව මොකට ද පනවන්න පුළුවන්? නිත්‍ය වශයෙන් කෝකට ද ගන්න පුළුවන් මෙයාට? නිත්‍ය වශයෙන් කිසි ම දෙයක් ගන්න බෑ කියන විදියට තමයි අනිත්‍ය දැක්කේ. එහෙම නැතුව මේ තියෙන එක වෙනස් වීමට අනිත්‍යය කියන එක නෙවෙයි, ඒක විපරිණාමය. ඒ කියන්නේ මේ තියෙන කයේ වෙනස්වීම ගැන කතා කරලා ඒ තියෙන කය ගැන කතන්දරයක් හදමින් කතා කළොත් එහෙම වෙනස් වෙනවා කියලා ඒක විපරිණාමයට අයිති දෙයක්. ඔන්න ඔය දෙකේ වෙනස බුද්ධ දේශනාවේ තියෙනවා. දේශනාවේ විපරිණාමය වෙනම පෙන්නලා දෙනවා විපරිණාම දුකත් එක්කම. දුක ගැන කතා කරනකොට විපරිණාම දුකත් පෙන්නනවා නේ. අනිත්‍ය දුකකුත් කතා කරනවා. විපරිණාම දුකකුත් කතා කරනවා. ඉතින් ඔය දෙක පටලවාගෙන මේ ගමන යන්න බැහැ.

කොහොලොත් වහනා :-බොහොම පැහැදිලියි. සාදු ! සාදු !! සාදු !!!